

PLA UPC SOSTENIBLE 2015. PLANIFICACIÓ 2011-2015

DOCUMENT INFORMATIU

DOCUMENT CG 36/10 2010

**Comissionat de Sostenibilitat, Cooperació i Desenvolupament
Octubre de 2010**

Informe sobre el Pla UPC Sostenible 2015 i el Programa STEP

Pla UPC Sostenible 2015

- **1a fase - 2006-2010**
  - Àrees clau: interacció i compromís social, recerca, formació i gestió interna
  - Alguns projectes desenvolupats
    - Competència transversal de DS OBLIGATÒRIA - Programa STEP (10 centres, ICE...), nova oferta ICE
    - Programa UPCO2 d'eficiència energètica (SPatrimoni, ETSAV, ICAEN)
    - Màster i Doctorat en Sostenibilitat (2007-) i altres programes
    - Concurs d'idees ambientals
    - Formació del PAS en sostenibilitat
    - Pilot d'implantació del SGA EMAS a 2 campus (EPSEM, CBL)
    - 2 Congressos UPC Sostenible (interns), 2 congressos internacionals
    - Plans específics de mobilitat, d'eficiència energètica, de gestió de residus, contractació sostenible
- **Estat actual:** en procés de revisió de la 1ª fase.
- **Objectiu:** avaluar els progressos i planificar la política de sostenibilitat de la UPC: 2a fase del Pla UPC Sostenible (2011-2015). S'han contactat persones de diferents àmbits interns i externs per a les fases de prediagnosi (60 persones), diagnosi i disseny (140 persones + participació oberta).
- **Calendari:** juliol 2010 - abril 2011. Implantació de la 2a fase a partir d'abril 2011.

Programa STEP 2015 (Sostenibilitat, Tecnologia i Excel·lència Per al 2015)

- **Inici del programa:** març 2008
- **Objectiu:** assegurar l'assoliment de les capacitats i el disseny d'estratègies a cada centre docent per tal que tots els estudiants acabin el grau amb la competència transversal de sostenibilitat i compromís social.
- **Estat actual:** fase 2 - extensió del projecte a 10 escoles de la UPC - 4 de la fase pilot (FIB, ETSEIB, EPSEB, ETSAV) i 6 de noves (ETSAB, FNB, EET, ETSEIAT, EUPM, EPSEVG), període gener – desembre 2010. Cada escola està desenvolupant els seu Pla d'acció anual amb els projectes corresponents (seminaris, redisseny curricular, sessions de formació al PDI, etc.).
- **Projectes específics desenvolupats i/o recolzats durant les fases 1 i 2**
  - **STEP Estudiants** <http://step-estudiants.blogspot.com/>. Objectiu: promoure la participació de l'estudiantat de la UPC com a agent del canvi de paradigma del nostre model d'ensenyament / aprenentatge, mitjançant la generació de documents de reflexió i de propostes d'acció. Resultats: document "L'educació que volem", implementació de tres projectes al 2010.

- **Cercador de recursos pedagògics** <http://www.upc.edu/sostenible2015/step/recursos>. Objectiu: generar una base de dades de recursos pedagògics, útil per al professorat que vol introduir aspectes de sostenibilitat a les seves assignatures. Responsable del desenvolupament: grup GES2All del departament ESAII.
- **Suport CUS elaboració materials docents en obert** (llibre electrònic, projecte en curs). Objectiu: generar materials docents "en obert", de suport al professorat que vol incloure aspectes de sostenibilitat a les seves assignatures (a partir de l'experiència de l'assignatura no presencial de lliure elecció "Tecnologia i Sostenibilitat"). Professors implicats: 20 (responsable Enric Carrera).

Pla UPC Sostenible 2015

Octubre 2010

- Procés de revisió i elaboració de la 2ª fase 2011-2015**
- Seguiment del Programa STEP**

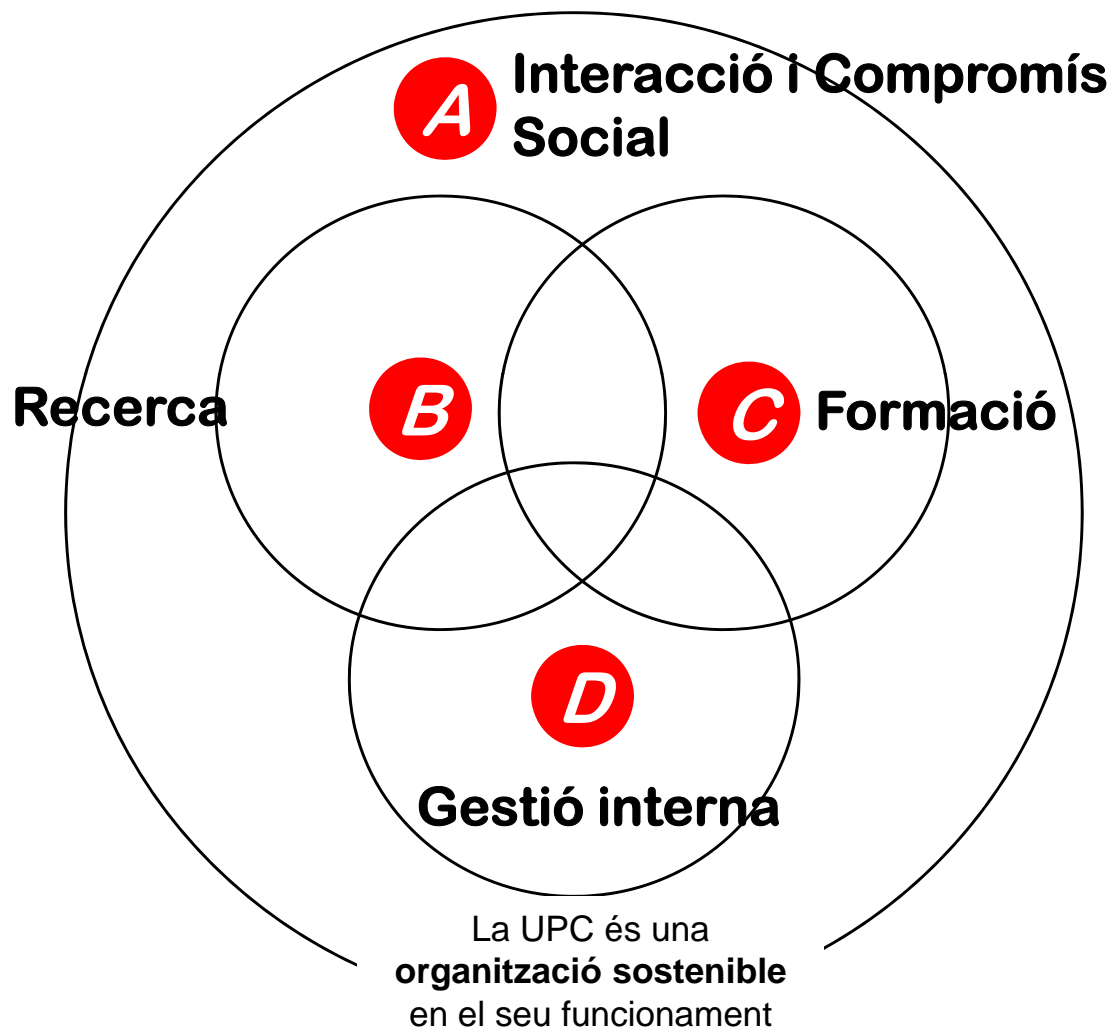
Antecedents

El Pla UPC Sostenible 2015 (1a fase: 2006-2010):

- S'elabora en un procés participatiu d'Oct 05 a Feb 06
- Prèn el relleu dels Plans de Medi Ambient(1996-2001; 2002-2005),
- Obre la seva visió a Desenvolupament Humà Sostenible
- Coincideix temporalment amb la creació del CITIES (2005) i del Comissionat de Sostenibilitat (2006)
- És un marc que en la seva implantació implica a moltes unitats acadèmiques, de gestió, d'estudiants, externes, etc.

Àrees clau i objectius

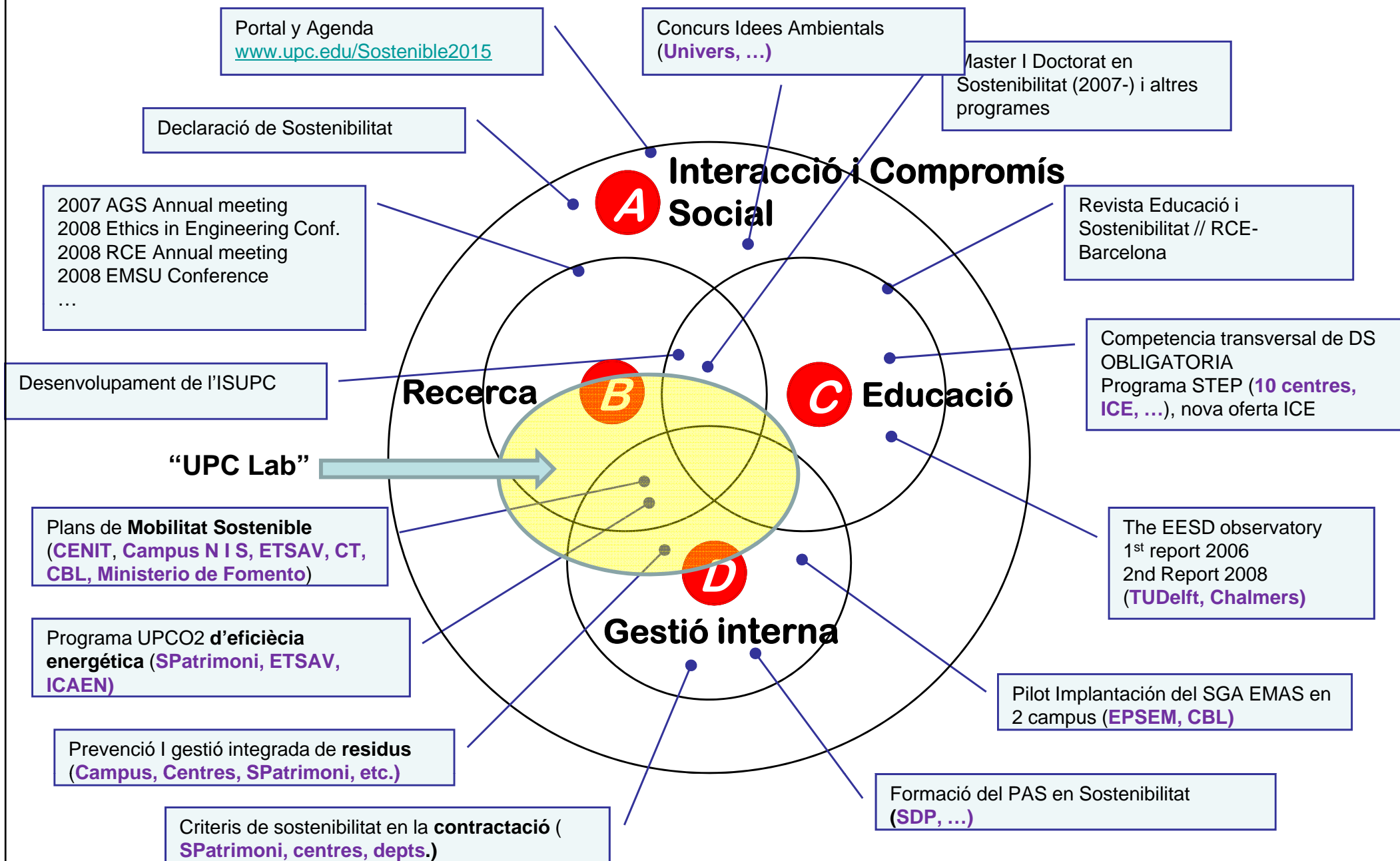
La Investigació de la UPC respon a les **demandes socials** mitjançant la integració de **criteris de sostenibilitat**

La UPC **participa** i es **compromet** amb els reptes de l'entorn

Tots els titulats de la UPC apliquen criteris de sostenibilitat en la seva **activitat professional** i el seu **àmbit d'influència**

Alguns projectes desenvolupats...

QUINS SÓN ELS REPTES DE L'ENTORN?

El pla UPC Sostenible 2015 prioritza cinc reptes actuals on es concentraran els esforços en els diversos àmbits d'actuació. Pretenem fomentar la recerca i la docència en aquests temes, així com realitzar accions pràctiques demostratives del paper de la tecnologia en els avenços cap a la sostenibilitat. També preveiem generar aliances amb altres organitzacions que treballen en aquests temes.

1 Edificació, energia i canvi climàtic

- Reduir el consum
- Incorporar l'eficiència
- Energies renovables

2 Gestió del cicle integral de l'aigua

- Reutilització i ús eficient
- Conservació
- Gestió del cicle natural

3 Responsabilitat social de la tecnologia

- Codis deontològics
- Principi de precaució
- Reflexió ètica

4 Planificació territorial, mobilitat i logística

- Models de ciutats eficients
- Xarxa de transport sostenible
- Prevenció del medi i del paisatge

5 Cicles materials, ecodisseny i gestió dels residus

- Tancaments dels cicles
- Ecoeficiència
- Ecoinnovació

Revisió del Pla UPC Sostenible 2015. Objectius

- Avaluar els progressos i **definir i planificar la política de sostenibilitat de la UPC: Pla UPC Sostenible (2011-2015)**.
- Impulsar un **procés ampli i obert de participació** i consolidar la seva implicació en l'aplicació.
- Contribuir a consolidar la visió i compromís en sostenibilitat de la UPC, tot incorporant **noves visions** de sostenibilitat **traduir-les** als diferents entorns de treball universitari.
- Contribuir a reforçar una **xarxa** interna i externa de treball lligada als programes acadèmics existents a la UPC vinculats amb la sostenibilitat
- Aportar continguts estratègics a la **planificació estratègica de l'Institut de Sostenibilitat (IS.UPC)**.
- Incrementar el grau de **coneixement i compromís** per part de la **comunitat universitària** i d'agents externs del Pla UPC Sostenible 2015.

Calendari Procés Revisió del Pla UPC Sostenible 2015 (2006-2010) i elaboració del Pla UPC Sostenible (2011-2015)

2010						2011			
7	8	9	10	11	12	1	2	3	4

Etapa 1. Disseny del procés

Juliol-setembre

- ✓ Crear comitè organitzador
- ✓ Identificar participants procés
- ✓ Convocar grups prediagnosi
- ✓ Iniciar difusió procés

Etapa 2. Avaluació

Prediagnosi
(15/09-8/10)

Diagnosi
(14/11 al 17/12)

- ✓ Prediagnosi
  - ✓ Reunions grups treball
  - ✓ Preparació 1r fòrum virtual
- ✓ Diagnosi
  - ✓ 1r Fòrum virtual
  - ✓ Sessió presencial
  - ✓ Informe final Etapa avaluació

Etapa 3. Elaboració i aprovació del Pla

- ✓ 2n fòrum virtual
- ✓ Sessió presencial
- ✓ Informe esborrany Pla
- ✓ Període d'esmenes
- ✓ Document final Pla UPC Sostenible
- ✓ Aprovació CdG

Aprovació
(Abril)

Etapa 4.
Implantació

Etapa 1. Avaluació del Pla UPC Sostenible 2015 (2006-2010)

2010

Setembre

Octubre

Novembre

Desembre

- Convocar comitè organitzador
- Convocar grups treball pre-diagnosi

- informe Pre-diagnosi
- Qüestionaris Delibera

- Informe 1r fòrum (10/11)

- Informe jornada diagnosi (30/11 ó 13/12)

08/09

20/09

4/10

14/10

Inici 1r fòrum virtual

31/10

31/10

Fi 1r fòrum virtual

Jornada presencial

18/11

Document final diagnosi

17/12

Grups de treball i qüestionaris Pre-diagnosi

Es convidaran 120 persones personalment al Fòrum (3/4 UPC, 1/4 externs)
No obstant, la participació al Fòrum virtual és **oberta** a tothom que es registri.

Disseny procés

Pre-diagnosi

Diagnosi

AVALUACIÓ

Pre-diagnosi

S'han contactat aproximadament 60 persones per a orientar les **qüestions clau a debatre durant el procés de diagnosi** del Pla.

Han rebut un **qüestionari** (i alguns han participat a **reunions** específiques) i per aportar temes clau de reflexió / debat abans del dia 4/10.

S'han demanat **reflexions de caire genèric i estratègic** des de les diferents perspectives internes UPC (no de detall tècnic).

Àmbits de treball contactats:

- Directors programes Màster (relacionats)
- Grups Recerca en l'àmbit de sostenibilitat
- Càrrecs de gestió (VG i responsables de serveis i unitats)
- Programa STEP (centres docents)
- Pla de mobilitat
- Residu "Zero"
- Projecte ICS (Interacció i Compromís Social)
- Energia i eficiència en els campus
- Grup de Gestió Sostenible
- Projectes ECA-IPSO-Drac
- Concurs Idees Ambientals - Projectes llavor
- Transició alimentària
- ICE

Programa STEP 2015

Sostenibilitat, Tecnologia i Excel·lència Per al 2015

- Objectiu:
  - Assegurar l'**assoliment de les capacitats i el disseny d'estratègies a cada centre docent** per tal que tots els estudiants acabin el grau amb la competència transversal de sostenibilitat i compromís social.
- Més informació:
  - <http://www.upc.edu/sostenible2015/step>
  - <http://atenea.upc.edu/moodle/course/view.php?id=16687>
Intranet Atenea amb accés restringit a les escoles participants
- A continuació es presenten dades de progrés del Programa STEP

Antecedents i Fases

- FASE 0 del projecte (fase de formulació, març – juliol 2008)

Objectiu: analitzar referents internacionals, fer una diagnosi de la situació actual a la UPC i formular una *proposta de projecte*

Resultats: formulació d'una proposta de projecte STEP (posteriorment aprovada pel CD)

Participants: 6 PDI de diferents disciplines de la UPC i 2 PAS

Pressupost UPC executat: 6.490 €

- FASE 1 del projecte (fase pilot, gener – juliol 2009)

Objectiu: desenvolupar un pilot del projecte per validar la conveniència d'estendre'l a tota la UPC

Resultats: implementació d'actuacions de sostenibilitat al voltant dels plans d'estudis

Participants: **FIB, ETSEIB, EPSEB, ETSAV**

Pressupost UPC executat: 100.000€ (50% descent. escoles, 37% proj. específics, 13% coord. i reunions xarxa)

- FASE 2 del projecte (fase d'extensió, gener – desembre 2010)

Objectiu: extensió del projecte a 10 escoles de la UPC (4 de la fase pilot i 6 de noves)

Resultats: implementació d'actuacions de sostenibilitat al voltant dels plans d'estudis

Participants: FIB, ETSEIB, EPSEB, ETSAV, **ETSAB, FNB, EET, ETSEIAT, EUPM, EPSEVG**

Pressupost: 170.000€ (inclou finançament de 60.000€ de la Generalitat)

(70% descent. escoles, 12% proj. específics, 10% coord. i reunions xarxa, 8% pendent assignació)

STEP 2015, informe seguiment setembre 2010

Alguns indicadors de seguiment de la fase 2 (a 31 de juliol de 2010)*:

Indicadors	Xifra global orientativa
1.- Nombre de PDI involucrat en les xarxes STEP de les escoles	115
2.- Nombre d'actes públics / tallers / cursos / xerrades / jornades, organitzats	15
2.1.- Nombre de participants en aquests actes públics	473
3.- Cursos específics sobre la competència SiCS organitzats amb l'ICE	5
3.1.- Nombre d'assistents a aquests cursos	56
4.- Nombre d'assignatures específiques sobre SiCS	18
5.- Nombre d'assignatures on la competència SiCS es desenvolupa transversalment	96

* És important remarcar que, en molts casos, la majoria de les activitats del projecte es concentra en el període setembre – desembre.

STEP 2015, informe seguiment setembre 2010

- **Projectes específics desenvolupats i/o recolzats durant les fases 1 i 2**

STEP Estudiants <http://step-estudiants.blogspot.com/>

Objectiu: promoure la participació del col·lectiu estudiantil de la UPC com a agent actiu del necessari canvi de paradigma del nostre model d'ensenyament / aprenentatge, mitjançant la generació tant de documents de reflexió com de propostes concretes d'acció

Resultats: document "L'educació que volem", implementació de tres projectes al 2010

Coordinadors: 3 estudiants becats pel projecte

Pressupost (inclòs en el pressupost STEP): 15.000€ 2009, previsió 20.000€ 2010

Alguns indicadors:

Indicadors	Xifra global
Nombre de participants en activitats de difusió	431
Nombre de propostes d'actuacions realitzades	23
Nombre de propostes en implementació	3
Nombre de participants en aquestes propostes	132
Nombre d'associacions UPC implicades en el procés	11
Nombre de reunions amb PDI STEP	17
Nombre de xerrades de difusió a escoles UPC	8
Nombre de ponències en jornades i congressos	4

STEP 2015, informe seguiment setembre 2010

Cercador de recursos pedagògics <http://www.upc.edu/sostenible2015/step/recursos>

Objectiu: generar una base de dades de recursos pedagògics, útil per al professorat que vol introduir aspectes de sostenibilitat a les seves assignatures

Responsable desenvolupament: grup GES2All del departament ESAII

Pressupost (inclòs en el pressupost STEP de la fase 1): 9.800€ (8.000€ grup, 1.800€ UPCnet)

Nota: no disposem d'indicadors de seguiment d'ús del cercador, doncs s'ha posat en explotació recentment i no s'ha fet encara difusió massiva.

Suport CUS elaboració materials docents en obert (llibre electrònic, projecte en curs)

Objectiu: generar materials docents, "en obert", de suport al professorat que vol incloure aspectes de sostenibilitat a les seves assignatures (a partir de l'experiència de l'assignatura no presencial de lliure elecció "Tecnologia i Sostenibilitat")

Professors implicats: 20 (responsable Enric Carrera)

Pressupost (inclòs en el pressupost STEP de la fase 1): 12.000€

Nota: el suport de 12.000€ al projecte cobreix aproximadament el 50% del seu cost total